

SZERELMES

a kicsi

Az óvodáskori szerelem néha fura, néha meglepő, zavarba ejtő, de mindenképpen természetes epizód a gyermek és a szülő életében, amely lehetőséget és kockázatokat is rejt magában. Lehetőséget a fejlődésre és a boldogságra. Kockázatot a sérülésre, az elakadásra.

ÍRTA: KOVÁCS ESZTER
FOTÓ: MIHÁLY LÁSZLÓ

Az óvodába lépés időszaka az a pszichés fejlődési kor gyermekünk életében, amelyre már nem a biztonság-, hanem az újdonságkeresés lesz jellemző. Az óvoda a nagybetűs élet első színtere, a hely, ahol a gyermek elkezd más személyekhez, elsősorban kortársakhoz, azonos és ellenkező neműekhez is kötődni. Az eddig főleg csak a szűkebb család mintáján felnőtt picik biztonsággal kezdik leképezni saját örökölt adottságaik mentén a szüleiktől, családjukban tanult kapcsolódási mintákat, szerepeket, működésmódokat. Ez az első barátságok és akár szerelmek ideje is, magyarázza Sógor Enikő pszichoterapeuta, klinikai pszichológus.

Az első szerelem: szárnypróbálgatás

A szakember fontosnak tartja hangsúlyozni: egyáltalán nem gond, ha a gyermek szerelmes lesz ilyen apró korban, de az sem, ha nem. „Olyan ez, mint a barátság: természetes jelenség, belső fejlődési igény kifejeződése, ami minden gyermeknél másként és más tempóban történik” – magyarázza. A gyermek szerepeket tanul, és öntudatlanul próbálgatja „személyisége erejét”, ami sok esetben egyáltalán nem csak játék, hanem igenis valóságos és komoly érzelmeket mozgósító kapcsolat. Ugyanakkor tanulási, fejlődési eszköz: keresik, próbálgatják a családon kívüli kötődési lehetőségeket,

Sógor Enikő
pszichoterapeuta, klinikai pszichológus

ami igenis a felnőtté növekedés, a leválás egyik korai lépése.

Szülőnek és pedagógusnak komolyan kell vennie ezeket az érzéseket, hisz a gyermek önbecsülése és kapcsolatteremtő képessége, egész személyiségének épülése a tét. Nem szabad sem kinevetni, sem elhanyagolni, sem túldramatizálni, figyelmeztet a pszichológus.

Szerelmesen – úgy, mint a nagyk

A kisgyermek számára a szerelem fogalma nem sok tudatos elemet tartalmaz, és függ a velük érintkezésben levő felnőttek és a társadalom ezzel kapcsolatos elvárásaitól, reakciójától. No meg attól, hogy mennyi és mi jut el hozzájuk a felnőttek szerelmi életének részleteiből és aspektusaiból. Gyakran előfordul például, hogy a felnőttvilágból rájuk zúduló túlerotizált, mindent férfi-nő ellentétre lebontó információk hatására túl korán belekényszerülnek káros sztereotípiákba.

Ha azonban a kora párválasztást nem zavarja meg az erotikusinformáció-áradat, ebben a korban inkább a külsőségek a döntőek. Nem hiányzik az udvarlási eszköz és az erotika sem, csak ezek egész más szinten fejeződnek ki: együtt játszanak vagy esetleg csak megkergetik, megvédik egymást a gyerekek, gyakran nem is mondják ki az érzést, csak kis gesztusokból érzékelhető a vonzódás. A szexuális kíváncsiság kielégítése (egymás nemi szervének megtekintése stb.) sem feltétlenül velejároja az ovis szerelemnek.

Óvjuk és figyeljünk a kicsire!

Szülőként fontos komolyan venni gyermekünk érzéseit, illetve fontos, hogy tudjuk, melyek az egészséges határok, mi az, ami esetleg túlzás, ízléstelen vagy káros egy ilyen kapcsolat esetén. Például ha nem a természetes igényeken, kíváncsiságon vagy közös egyetértésen alapszik a kapcsolat, hanem az egyik fél túl vehemens, erőszakos, testi sértést, zaklatást alkalmaz, vagy a szülők beleavatkoznak, esetleg eltúlozzák a helyzetet, sorolja Sógor Enikő. Legyünk gyermekünk mellett akkor is, amikor felnőttektől kap olyan reakciót vagy biztatást, ami meghaladja természetes érettségi korát ezen a téren. Vigyázzunk, hogy milyen szexuális tartalmakat láthat a valódi életben vagy virtuálisan! Figyeljünk: ha a korábbtól élesen eltérő vagy furcsa viselkedést veszünk észre, például ismételt magamutogatást közösségben, szexuális érintkezésre próbálkozást, fokozott, nyilvános maszturbálást, olyankor érdemes szakember véleményét kérni!

Ovis szerelem – mély és mélyreható

Fontos tudnunk: a gyermek korai érzelmi biztonságának felépítése, megtartása a legnagyobb feladatunk. A korai érzelmi tapasztalatok alapozzák meg a személyiség azon elemeit, amelyek felnőttkorban meghatározzák, hogyan tudunk más emberekhez kapcsolódni, képesek vagyunk-e biztonságosan, stabilan kötődni valakihez, szeretni önmagunkat, az

embereket és a világot. „Ezért fontos, hogyan bánunk a gyermekünk érzelmeivel. Ha nem is értünk mindennel egyet, tanácsok és kioktatás helyett kérdezzünk, érdeklődjünk, örüljünk vagy búsuljunk együtt. Segítsünk, hogy a kicsi felismerje, megnevezze érzéseit! Biztassuk kedvességre, tiszteletrre a másik félle szemben! Ha megértéssel és tisztelettel kezeljük érzéseit, akkor azt közöljük vele, főleg kudarc esetén, hogy mellette vagyunk” – magyarázza a szakember. A gyermeknek a legfontosabb az érzelmi biztonsága, amit még mindig főleg mi, szülők tudunk számára biztosítani. Célunk tulajdonképpen, hogy miközben próbálgatja szárnyait, legyen, ahol megpihenhessen, felépülhessen, megerősödhessen a megélt helyzetek után.

„Tulajdonképpen az sem baj, ha kudarc éri, hiszen nem az a dolgunk, hogy megvédjük. Ez amúgy is lehetetlen. Meg kell erősítenünk hitét saját erejében, képességeiben, abban, aki ő, hogy bátran próbálghassa, keresgélhesse tovább önmagát” – teszi hozzá Enikő. A gyermeknek éreznie kell, hogy vele vagyunk anélkül, hogy túlságosan tragikusnak állítanánk be az eseményt. Arra az aspektusra kell figyelni, hogy a gyermek megerősödve kerülhessen ki belőle. Ennek egyetlen módja, ha meghallgatjuk és ráhangolódunk a gyermek igényeire, együttérzést tanúsítunk, nem oktatjuk ki és nem minősítjük a történeteket.

Ezért is lényeges, hogy bármilyen helyzetbe is kerül a kicsi, ne nevéssük ki, ne bagatellizáljuk érzéseit, kezeljük tisztelettel titkait, mert ezáltal önbizalmát, önbecsülését növeljük: a hitet abban, hogy ő rendben van a történetek ellenére is.

Ha Panna Abigélt választja

Minden gyermek annyira másképp és más ütemben fejlődik, más-más állomásai lehetnek a pszichoszexuális fejlődésének is, így nem szabad elhamarkodottan kezelni, ha a kicsi bejelenti: azonos nemű társába „szerelmes”. Pontosan óvodáskorban van az az időszak, amikor a gyermekek szívesen kipróbálják, milyen a másik nem ruháiban, szerepében lenni – magyarázza a pszichológus –, de ez még nem utal

semmiképpen arra, hogy felnőttkorukban saját nemükhöz vonzódnának inkább. „A nemigenetikai meghatározottságot számos bonyolult tényező befolyásolja. A tudomány mai állása szerint mindenképpen genetikai alapja kell hogy legyen a nemű identitás meghatározottságának, nem választás kérdése. Tény az, hogy kutatások bizonyították: a meglévő hajlamot bizonyos élethelyzetek fokozottabban erősíthetik meg, például rossz kapcsolat az ellenkező nemű szülővel, azonos nemű szülő hiánya a viselkedési, szerepminta hiányát okozhatja, és így tovább” – sorolja.

Ha tehát a kicsi azonos nemű szerelmet választ (noha ennél több és ismétlődő jel kell ahhoz, hogy fennálljon a homoszexualitás gyanúja), lényeges, hogy a gyermek lelki épisége ne sérüljön. Semmiképpen ne reagáljunk gorombán, elutasítóan.

„Elveszem anyát feleségül”

Ugyanígy ebben a korban előfordulhat, hogy a női vagy férfiszerep tanulása során a gyermek olyan helyzetbe kerül, hogy az azonosulási folyamat során annyira egygyé válik szerepfeladatában is azonos nemű szülőjével, hogy rivalizálási helyzetbe kerül vele: ellenkező nemű „felnőtt szerep-helyzetben” a másik szülőt kicsit erotikusan, „felnőtteken” is szeretheti. Ez is egy természetes folyamat, sokszor rejtetten zajlik, sokszor viselkedéses, verbális megfogalmazást is kap, de természetesen kell kezelni. A lényeg, hogy tisztelettel bánjunk a gyermek érzéseivel, közöljük vele, hogy joga van azt érezni, amit éppen érez, de a valóságban más a helyzet, és ettől máris enyhül a feszültség, tanácsolja a szakember. Ha ráhangolódunk a gyermek fokozott szeretetigényére, megérthetjük, hogy ez a jelenség része a felnövekedés, a szülőktől, gyermekkortól való elszakadás folyamatának.

A legfontosabb és szülőként talán a legnagyobb feladatunk, hogy hitelesen és boldogan éljünk: ahogyan gyermekünk a párunkkal való kapcsolatunk láthatatlan, finom rezdüléseiből megsejti, ahogyan teljes életünkön keresztül a felé irányuló szeretetünkől érezkelheti a valószínűságot, az a legerősebb tanító eszközünk. ●